

**БЕЗСТРАШНИЯТ ЮНАК
НАНАЙСКА ПРИКАЗКА
[ПРЕРАЗКАЗАЛ НИКОЛАЙ
ТОДОРОВ]**

chitanka.info

Това се случило отдавна. Там, където някога са текли реки, днес се вишат високи планини, където са лежали камъни, днес растат непроходими гори. По онова време край брега на една река имало голям стан. В стана живеели мирно и сговорно нанайците.

Но в една тъмна нощ злият господар на тайгата нападнал заспалите хора. Съборил колибите. Оковал във вериги старейшината и жена му, а жителите взел в плен.

Запустял станът — жива душа не се мяркала. Останала да стърчи само голямата колиба на старейшината — кой знае защо злодеят не я разрушил. А в нея, зад пъна с образа на добрия дух, била скрита люлка, в която спял синът на старейшината — още съвсем мъничко дете. То се казвало Мерген. Момченцето останало само в разрушения стан — без баща, без майка, без другарчета. И така преживяло много години. На мястото, където някога се издигал към небето димът на мирния стан, пораснали високи дървета, върбалак оградил брега на реката. Колибата на Мерген съвсем се загубила сред гъсталака.

Мерген възмъжал, станал силен юнак и ловък стрелец. Никога от лов не се връщал с празни ръце. Убивал самури и златки, сърни и глигани — нищо не можело да убегне от бързата му стрела.

Една заран, тъкмо се стягал за лов, из гъсталака излезнал стар ловец. Приближил се и запитал:

— Къде живееш, юначе?

— Тук, в гората, но откакто съм се родил, жив човек не съм виждал. Ти си първият, който идва в моя дом. Влез да се сгрееш и нахраниш!

Ловецът влезнал, поклонил се до земята на добрия дух, изобразен на пъна, и подвил нозе край огъня. Мерген му дал печено месо и студена вода да се наяде и напие. Двамата повели разговор:

— В тоя пуцинак бродят само зверове — рекъл Мерген. — Навярно никога хора не са живели тъдява.

Ловецът отговорил:

— Как да не са живели? Добре помня, че тук имаше голям стан. Само че господарят на тайгата една нощ го разруши. Зароби нанайците, отвлече добитъка, а твоите родители окова във вериги.

Като чул това, Мерген скочил на нозе и извикал:

— Не бива нито миг да стоя със скръстени ръце. Ще ида да накажа злодея и да освободя пленниците.

А любопитните птици разнесли нашир и дълж вестта: Мерген отива при господаря на тайгата, за да го убие!

Младият Мерген, без да се мае, препасал бащиния си меч, метнал през рамо лъка и колчана, грабнал в ръка тежката си тояга и тръгнал.

Пътя му пресичали всякакви зверове — и лисици, и мечки, и вълци. Ала юнакът не ги закачал — друга, по-важна работа имал. Привечер стигнал до един хълм, на който имало колиба. Зарадван, Мерген рекъл: „Тук ще мога да пренощувам“. Ала неочаквано изскочили пет вълка и се спуснали върху него.

Но Мерген не се уплашил. Разритал ги с нозе и те се разбягали.

Приближил до колибата. А наоколо разхвърляни човешки кости. „Невярно място! Ама няма да се връщам. Нищо не може да ме уплаши.“ — казал си Мерген, стиснал по-здраво тоягата и влезнал в колибата.

А вътре край огъня седяла старица — сбръчкана, грохнала, само кожа и кости.

Като видяла госта, бабичката се зарадвала и си рекла на ума: „Виж ти! Прясно месо на крака ми иде!“ Сетне се обърнала към юнака.

— Слънцето се скри, синко. Навярно си уморен. Полегни си край огъня. Сега ще донеса нещо да се нахраниш.

Мерген отвърнал:

— Благодаря ти. Не искам да ям. Ще спя, че съм уморен от дългия път.

А на себе си казал: „Тая ноц трябва да бъда нащрек. Бабичката е намислила нещо лошо“.

Мерген легнал в единия кът, а в другия — старицата. Юнакът сложил край себе си оръжието — да му е под ръка за всеки случай. Подир малко затворил очи и високо захъркал — уж спи, а се заслушва и дебне да види какво ще направи бабичката. И тя се преструвала, че спи.

По едно време старицата тихичко се запримъквала към момъка. Дошла до него и протегнала ръка към оръжието му. Мерген надигнал глава и попитал:

— Защо пипаш оръжието ми?

Бабата бързо се дръпнала и измърморила:

— Ей тъй, без да искам, съм протегнала ръка. Спи, синко!

И се върнала на мястото си. Така минало много време. Мерген захъркал още по-високо. Преструвал се, че спи. Бабата пак крадешком се приближила. Стиснал я юнакът за ръката. А в бабината ръка — остър нож.

— Защо си дошла над мене с тоя нож? Ей сега ще те убия.

— Не ме убивай, синко! Аз т'й в съня си съм взела ножа. Спи!

Легнала си пак бабичката, замислила се:

„Как да затрия този момък?“

Мислила, мислила цяла нощ. На заранта казала на Мерген:

— Ти ме пожали, затова аз ще ти помогна. Зная какъде си тръгнал — искаш да убиеш господаря на тайгата. Той е много силен, може да ти надвие. Затова ще направя тялото ти кораво като желязо.

Мерген не повярвал на лъжовните ѝ думи, но се престорил, че е съгласен.

— Направи ме! — рекъл.

Разшетала се бабичката, запалила голям огън; над него провесила котел, пълен с вода. Когато водата кипнала, тя извадила от сандъка си гърненце със синя отвара. Изляла отварата в котела и рекла:

— Хайде, синко, скочи във водата! Ще поседиш вътре мъничко, ще станеш сетне як като желязо. Лесно ще надвиеш господаря на тайгата.

— Ще скоча в котела. Само че първом ще се вържа през кръста с едно въже. Ти ще държиш края му, та да не потъна и се удавя в котела. Още по-добре е, ако въжетото вържеш за кръста си, че ръцете ти са слаби и току-виж си ме изпуснала.

Бабата се съгласила. Мерген я вързал през кръста и затичал към котела. Засилил се той. Прескочил го, а бабата — бух! — във врящата вода. Лумнали пламъци. Мерген бързо поставил похлупака.

„Получи си това, което искаше да стори с мене — казал си момъкът. — Сега вече не ще може да яде хора!“

Нямало какво повече да прави на това място. Взел една запалена главня, излезнал навън и тикнал главнята в камъшения покрив. Пламнала проклетата колиба, черен дим до небето се вдигнал. Вятърът грабнал пепелта и я развял на всички страни — и помен да не остане от тая стара людоедка.

След това Мерген слезнал при реката. Там намерил бабината лодка. Седнал в нея и течението го понесло надолу.

Дълго плавал по реката. По едно време дочул викове и плач. Гледа: страшен великан повлякъл младо момиче. То се дърпа, крещи.

Опънал Мерген верния си лък. Великанът изпуснал момата, люшнал се и паднал по очи на земята.

Девојката се усмихнала:

— Ти ме избави от този злодей. Аз ще ти бъда вярна робиня, безстрашни Мерген!

— Не робиня, а жена искам да ми станеш, девојко — казал ѝ юнакът. — Ала сега по друга работа съм тръгнал и не ми е до женитба. Ще те изпратя при майка ти — тя навярно тъгува за тебе. Седни на стрелата ми и за миг ще те пренесе във вашата колиба. Там остани и ме чакай да дойда!

Рекъл той и турил стрелата на лъка. Девојката седнала върху нея. Мерген опънал тетивата. Звъннала стрелата и отнесла девојката далеч — зад гори и планини.

Юнакът продължил пътя си. По пладне дошъл до една стара колибка, правена от камъш. Наблизо била просната да съхне рибарска мрежа.

Влезнал Мерген в колибката. На пода седели старец и момче и кърпели рибарска мрежа. И двамата били облечени в дрипи. В колибата нямало нищо друго освен купчина гнила слама.

Старецът поканил госта. Попитал го:

— Откъде идеш и накъде отиваш?

Мерген отговорил:

— Доплувах по реката с лодка. Мерген ме казват. Отивам при господаря на тайгата — да се бия с него, да го надвия; баща си, майка си и всички нанайци от нашия стан да отърва от робска неволя. Научи ме къде да намеря господаря на тайгата!

— Близко си вече. Ала ще можеш ли да го победиш? За да го надвиеш, първом трябва да намериш смъртта му. А неговата смърт е скрита някъде далеч, отвъд морето.

— Нямам време да диря смъртта му — отвърнал Мерген. — Нашите хора се мъчат в робство. Аз и тъй ще го надвия. От нищо не се боя.

Старият рибар го погледнал и рекъл:

— Ако ти наистина си Мерген, синът на старейшината, то знай, че и аз съм родом от ония места, откъдето идеш. Насила ме довлече

тук господарят на тайгата. Всеки ден ме кара да му ловя по една мрежа риба. И другите му слугуват. А твоят баща злодеят прикова към една канара и я спусна на дъното на морето. Ако навлезеш в морето, ще чуеш звъна на неговите окови. Но господарят на тайгата не позволява никой да се приближи до това място — ден и нощ там пазят дванайсет лодки с негови верни слуги.

— А жива ли е майка ми?

— Господарят на тайгата я скри дълбоко под земята. Дали е още жива — не знам.

Мерген легнал да поени и да събере сили. Още не затворил очи, през откренатата врата на колибата долетели две диви патици. Кацнали на пода, обърнали глави наляво, надясно и мигом се превърнали в две жени. Това били девойката, която Мерген избавил от лапите на великана, и майката ѝ. Майката рекла:

— Ти спаси дъщеря ми. Знаем, че си тръгнал да се биеш с господаря на тайгата. Искаме да ти помогнем.

Момъкът се разсмял и отговорил:

— Та как ще ми помогнете? Вие сте две слаби жени.

Майката отвърнала:

— Ще литнем да намерим къде е скрита смъртта на злодея. Докато се биеш с него, поглеждай към небето. Щом видиш две диви патици да кръжат над главата ти, знай — това сме ние. Ще ти хвърлим отгоре неговата смърт, пък ти прави, каквото си знаеш.

Като изрекла тя думи, майката обърнала глава надясно, наляво, девойката — също. И мигом двете се превърнали пак на диви патици, разперили криле и отлетели.

На заранта Мерген без страх заплавал към стана на господаря на тайгата. Девет дни плавал. Най-сетне зад един завой на реката видял палат. Там живеел господарят на тайгата. Замахал още по-чевръсто веслата момъкът и скоро стигнал до малък залив, където край брега били събрани всички лодки на господаря на тайгата. Той ги навързал една за друга и ги повлякъл към палата на злодея. Струпал ги пред него и ги подпалил. Това било знак, че го вика на бой.

В това време злият разбойник си стоял в палата и си пушел лулата. Видял огъня, разбрал, че някой го зове на бой, но го мързяло да се вдигне, та изпратил един от слугите си да иде вместо него.

Битката не траяла дълго: юнакът с един замах отсякъл главата на слугата.

Разлютил се господарят на тайгата. Навлякъл бойните си доспехи и излезнал из палата. Щом видял Мерген, забързал насреща му и гръмко завикал:

— Нещастнико, защо си дошъл да се биеш с мене? Не знаеш ли, че сред нанайците няма по-силен от мене? Ще те убия и ще те хвърля на кучетата.

Юнакът не се изплашил. Полетял към злодея.

Били се дълго — никой другия не могъл да надвие.

В това време над морето се извили две диви патици. Едната носела с клюна си гърненце. Там била скрита смъртта на злия разбойник — господаря на тайгата.

Още отдалеч дочули те шума от битката. Още по-бързо размахали криле, забравили умората... Нито Мерген можел да повали господаря на тайгата, нито господарят на тайгата успявал да победи Мерген. Строшел ли се боздуганът на злодея, слугите мигом дотичвали и друг му давали; счупел ли се мечът му — друг му донасяли. А на Мерген никой не помагал. Отдавна вече и боздуганът, и мечът му станали на парчета; сега само на двете си яки ръце се надявал. Ала трудно е да се биеш с две голи ръце.

Неочаквано чул над главата си крясък. Вдигнал очи и що да види — две диви патици кръжат над него. Едната пуснала гърненцето право в ръцете му. Ударил го Мерген о камък и го строшил. От него излязло едно малко изродче — на човече прилича, ама такава грозотия никой никога не бил виждал. Това била смъртта на господаря на тайгата — грозна като злата му душа.

Повдигнал Мерген човечето с два пръста и рекъл на разбойника:

— Погледни какво намерих в тревата! Ти си по-стар от мене, повече знаеш. Кажи, това за добро ли е, или за зло?

Господарят на тайгата изпуснал боздугана, като видял смъртта си в ръцете на своя враг. Рекъл бързо:

— За зло е! Захвърли го! Ако го оставиш при себе си, ще се разболееш от тежка болест, в страшни мъки ще умреш.

Ако ти е мил животът, дай ми това човече и нищо лошо няма да ти се случи.

Мерген се престорил, че му вярва. Стиснал изродчето силно. То заврякало, заритало. Усмихнал се юнакът и рекъл:

— Защо да жаля живота си? Ако не умра от страшна болест, ти ще ме убиеш. И тъй смърт, и инак смърт! Я по-добре да убия тая грозотия, та да се отърве светът от нея.

Разтреперял се господарят на тайгата. Коленичил пред юнака и се замолил:

— О, Мерген, юнако безстрашен! Дай ми това, що стискаш в ръка, и ще ти дам всичко, що имам. Вземи всичките ми богатства, само ми го дай!

— Не, злосторнико! Няма да ти го дам — изрекъл на един дъх храбрият момък. — Ти окова баща ми в окови, затвори майка ми в тъмница, зароби нанайците. Сам знаеш какво наказание заслужаваш.

Заревал като ранен тигър злият господар на тайгата. Скочил на нозе и грабнал тежкия си боздуган. Ала Мерген бил по-бърз от него: ударил в земята грозното човече и то потънало в пръстта.

В същия миг господарят на тайгата изгървал боздугана си и паднал мъртъв на земята.

Без да се бави, Мерген се втурнал в палата. Насреща му излязла дебела старица — жената на злодея. Тя намислила да убие Мерген и стискала зад гърба си желязна бухалка. Престорено се усмихнала и рекла:

— Ела, момко! Приблужи се! Не ти се сърдя, че погуби господаря на тайгата — за всичко сам си е виновен. Тъй му се пада!

Пристъпил Мерген към лукавата баба. Тя бързо замахнала с бухалката, но той я уловил за ръката. На една страна метнал бухалката, на друга — старицата.

Огледал се и видял на стената окачена брадвичка — мъничка, колкото зъб на катеричка. С нея той строшил големия катинар, който висял на входа на подземната тъмница. Отворил вратата, взел една запалена главня и затичал надолу — майка си да дири. Открил я. От глад и мъки клетата едва дишала. Синът я взел на ръце, изнесъл я на двора и заповядал на слугите на злодея да я нахранят. А сам повел заробените хора към брега на морето.

По пладне дошли до онова място, където стоели на стража дванайсетте лодки със слугите на господаря на тайгата. Пазачите били облечени в железни доспехи, всеки в ръцете си стискал лък и стрела.

— Ей, вие! — провикнал се Мерген. — Господарят ви вече не е жив. С добро ви думам: вървете си в стана, пък аз ще освободя баща си!

— Лъжец и самохвалко си ти! — отвърнал началникът на пазачите. — Никой не може да убие нашия господар. Той има безсмъртна душа. Ще освободиш баща си, само когато успееш да ни победиш. Опитай се, де!

— Дръжте се! — извикал Мерген и скочил във водата.

Заплувал по-бързо от риба. Стигнал до най-голямата лодка. В нея го чакал с меч в ръка началникът на стражата. Духнал Мерген и лодката се обърнала като тресчица. Всички потънали — тежките ризници ги повлекли към дъното.

Мерген се втурнал към другите лодки. Пазачите, като видели това, което току-що се случило, не посмели да се бият — захвърлили лъкове и стрели и бързо започнали да гребат към брега.

Мерген настигнал последната лодка и се качил в нея. Заповядал на пазачите да гребат към онова място, където лежал окован баща му.

Отвели го.

Мерген извадил от пазвата си костената брадвичка и се гмурнал в морските глъбини. На дъното видял баща си, прикован към голяма канара. С брадвичката строшил оковите, взел на ръце стареца и изплувал на повърхността. Положил баща си в лодката и слугите загребали към брега.

Там вече се били събрали всички роби на злодея-разбойник. Между тях била и майката на Мерген; там била и годеницата на Мерген. Всички посрещнали с радостни викове храбрия момък.

Сетне седнали на дълга трапеза. Три дни яли, пили и се веселили. На четвъртия ден се запътили към родното си място. Щом пристигнали, веднага се заловили за работа.

Разчистили храстите, построили колиби, запалили огънове. И заживели нанайците, както преди — мирно и сговорно.

Това се случило отдавна. Много време е минало оттогава, много случки са се забравили. Ала за Мерген нанайците още си спомнят и приказки разказват за юначеството му.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.